

Shoqata e kontabilistëve të çertifikuar dhe auditorëve të
Kosovës

**Praktika profesionale
(zgjidhjet)**

P12

Data 21/11/2021

Deryra 1

Kasta Petrol është një nga kompanitë më të mëdha petrokimike në botë. Ajo gjendet në Tarastan dhe është përgjegjëse vetëm për 10% të vlerës totale të tregut të aksioneve të Tarastan. Ajo punëson 120,000 njerëz në shumë vende dhe ka një prani veçanërisht të fortë në Braguzi për shkak të konsumit shumë të madh të produkteve të naftës dhe gazit nga Braguzia dhe rezervave të tij të mëdha të naftës. Kasta Petrol është e organizuar, si shumica e kompanive petrokimike, në tre njësi biznesi të integruara vertikalisht: divizioni i kërkimit dhe nxjerrjes; divizioni i përpunimit dhe rafinimit; dhe divizioni i shpërndarjes dhe shitjes me pakicë.

Për shkak të rreziqeve dhe kërkesave për investime kapitale, Kasta Petrol ka marrëveshje të sipërmarrjes së përbashkët (JV) për shumë nga operacionet e saj të nxjerrjes (d.m.th. platformat e saj të naftës dhe gazit), veçanërisht ato në detet e thella. Një sipërmarrje e përbashkët është një marrëveshje e kapitalit të përbashkët për një projekt të caktuar ku kontrolli ndahet midis partnerëve të JV. Në secilën prej JV-ve të saj, Kasta Petrol është partneri më i madh, megjithëse operacionet në secilën platformë ndahen midis kompanive anëtare të JV-së dhe përfitimet shpërndahen sipas përqindjes në sipërmarrje të përbashkët.

Si një kompani shumë e dukshme, Kasta Petrol ka kohë që krenohet me rekordin e saj të sigurisë dhe reputacionin e saj etik. Ajo beson se të dyja janë thelbësore në mbështetjen e vlerës së aksionerëve. Kodi i saj i etikës së korporatës, i publikuar disa vite më parë, premtonte përkushtimin e tij ndaj 'standardeve më të larta' të performancës etike në fushat e mëposhtme: pajtueshmëri të plotë me rregulloret në të gjitha juridiksionet; siguria dhe kujdesi i punonjësve; transparencë dhe komunikim me palët e interesuara; kontributi social; dhe përgjegjësinë mjedisore. Përveç kësaj, Kasta Petrol zakonisht ka dhënë shumë informacione vullnetare në raportin e saj vjetor dhe në faqen e saj të internetit. Ajo thotë se ka një gamë të gjerë të palëve të interesuara dhe kështu duhet të ofrojë një pjesë të madhe të informacionit.

Një nga pasojat e ndarjes së përgjegjësive dhe operacioneve të ndryshme në një platformë naftë ose gazi është se Kasta Petrol nuk ka ndikim të drejtpërdrejtë mbi disa kontrole të rëndësishme operacionale. Marrëveshjet kontraktuale për çdo platformë të caktuar naftë mund të jenë shumë komplekse dhe shpesh ka pasur mosmarrëveshje midis partnerëve të JV-së për disa marrëveshje ligjore individuale dhe përgjegjësi për kontrollin e shëndetit dhe sigurisë. Duke pasur parasysh se Kasta Petrol ka interesa të JV-së në qindra platforma të naftës dhe gazit në ujëra të thella në të gjithë botën, disa vëzhgues kanë thënë se ky mund të jetë një problem nëse ndodh ndonjëherë një aksident.

Kjo çështje u theksua në mënyrë tragjike kur një nga platformat e saj me ujë të thellë, Braguzi Deep, pati një shpërthim në fillim të këtij viti. Ajo u shkaktoi nga dështimi i një valvule në 'pusin' në fundin e detit. Valvula ishte përgjegjësi e Bunari Kompani, një partner i vogël në JV. Tetë punëtorë u vranë në platformë nga presioni i lartë i lëshuar pas dështimit të valvulës dhe nafta u derdh në det nga koka e pusit, një situatë që duhej të ishte parandaluar nëse valvula do të ishte plotësisht funksionale. Shumë shpejt u konstatua se stafi i Bunari Kompani dështoi të inspektonte valvulën përpara se ta vendoste në krye të pusit në momentin e instalimit, siç kërkohet nga sistemet normale të kontrollit të kompanisë. Përveç kësaj, valvula ishte ngjitur në një pjesë lidhëse që nuk plotësonte specifikimet teknike të kërkuara për thellësinë e ujit në të cilën funksiononte. Shtrati i detit ishte 1000 metra i thellë dhe pjesa lidhëse ishte menduar për përdorim në një thellësi deri në 300 metra. U sugjerua se nevoja për të ulur kostot ishte një arsye kryesore për përdorimin e pjesës lidhëse me specifikim të dobët.

Raportimet në media të ditës së nesërme thanë se aksidenti kishte ndodhur në një platformë që i përkiste "Kasta Petrol" kur në fakt, Kasta Petrol ishte teknikisht vetëm një partner kryesor në sipërmarrjen e përbashkët. Për më tepër, nuk u përmend se aksidenti ishte shkakuar nga një pjesë që i përkiste Bunari Kompani. Megjithatë, një gazetar zbuloi se të dyja kompanitë kishin operuar një kulturë më të dobët sigurie në platformat e ujërave të thella se sa ishte rasti në objektet në tokë ("nga ana e tokës"). Ai tha se ekzistonte një kulturë e "jashtë syve, jashtë mendjes" në disa objekte në det të hapur dhe se kjo do të thoshte se disa kontrole të tjera ishin jofunksionale, përveç atyre që çuan në aksident. Sistemet e informacionit që raportonin përsëri te

platformat në tokë ishin të vendosura, por ishte përgjegjësi e menaxhmentit në çdo platformë individuale për të zbatuar të gjitha kontrollet e brendshme dhe operacionet në tokë do të informoheshin për një problem vetëm nëse gjykohej se ishte "një rrezik i jashtëzakonshëm" nga menaxheri i platformës në det.

Aksidenti shkaktoi një debat të madh të brendshëm midis "Kasta Petrol" dhe Bunari Kompani për përgjegjësinë dhe kjo do të thoshte se nuk kishte asnjë deklaratë publike nga Kasta Petrol për shtatë ditë, ndërkohë që debatet vazhdonin. Avokatët nga të dyja palët theksuan se përgjegjësia ishte kontraktualisht e paqartë, sepse dokumentacioni mbi përgjegjësitë ishte shumë kompleks dhe i paqartë. Dhe në çdo rast, askush nuk priste që diçka të shkonte keq. Në mungesë të ndonjë deklaratë zyrtare nga Kasta Petrol për ato shtatë ditë, media nuk kishte dyshime se kush ishte fajtori: Kasta Petrol u kritikua ashpër në Braguzi me kritikën që bëheshin më të forta pasi nafta nga valvula e çarë u shfaq duke derdhur direkt në det, në brigjet e Braguzisë. Pa një plan emergjence për një çarje të kokës së pusit në ujë të thellë, valvula e këputur mori disa muaj për t'u riparuar, që do të thotë se mijëra tonelata naftë bruto ndotën detin jashtë Braguzisë. Imazhet e zogjve të detit të mbuluar me naftë bruto u transmetuan shpesh në televizion dhe mijëra biznese në bregdet raportuan se uji i ndotur do të prishte biznesin e tyre gjatë sezonit jetik turistik.

Deklaratat publike nga Kasta Petrol se nuk ishte përgjegjëse për valvulën e këputur me sa duket nuk u besuan nga publiku i Braguzisë. Ligjvënësit e lartë në Braguzi thanë se aksidenti ndodhi në "një platformë që i përkiste Kasta Petrol", kështu që duhet të jetë faji i Kasta Petrol.

Një rishikim nga bordi i Kasta Petrol theksoi disa fusha ku sistemet e menaxhimit të rrezikut mund të shtrëngohen për të reduktuar mundësinë që një aksident i ngjashëm të përsëritet.

Drejtoresha e financave, Dafina Ton, sugjeroi që kompania duhet të shpalojë këtë informacion të ri aksionarëve pasi do të ishte me vlerë për ta. Në veçanti, ajo tha se një deklaratë shumë më e detajuar vullnetare mbi rrezikun mjedisor do të ishte materiale për aksionerët. Raporti vjetor, besonte ajo, do të ishte një mjet i përshtatshëm për këtë shpallje.

Për shkak të profilit të lartë mediatik të ngjarjes, politikanët nga Braguzi u përfshinë në situatë. Zgjedhja e senatorit Parajev në bregdetin më afër platformës u ndikua keq nga derdhja e naftës dhe shumë prej zgjedhësve të tij pësuan humbje ekonomike si rezultat i kësaj ngjarje. Ai u kundërpërgjigj me zemërim në një intervistë për gazetën se drejtori ekzekutiv i Kasta Petrol, Suzana, 'duhej ta dinte se kjo do të ndodhte', pasi që gjendja e kontrolleve të brendshme në disa prej platformave në Braguzi ishte aq e keqe.

Ndërsa derdhja e naftës vazhdoi dhe interesi i medias për ngjarjet u intensifikua, drejtoresha ekzekutive, Suzana, u thirr të paraqitej përpara një komiteti të posaçëm të legjislaturës kombëtare të Braguzi 'për t'u shpjeguar qytetarëve të Braguzisë'. Bordi i Kasta Petrol ra dakord se kjo do të ishte një mundësi e mirë për zonjën Suzana që të trajtojë një sërë çështjesh në detaje dhe të përpiqet të riparojë reputacionin e dëmtuar të kompanisë. Bordi ra dakord që zonja Suzana t'i jepte komitetit të posaçëm një deklaratë sa më të plotë mbi dështimet e kontrollit të brendshëm.

Kërkohet:

(a) Përshkruani qëllimet e përgjithshme të një kodi të etikës së korporatës dhe vlerësoni performancën e Kasta Petrol kundrejt synimeve të tij etike të deklaruar, siç përcaktohet në kodin e tij të etikës. (10 pikë)

(b) Shpjegoni, duke përdorur shembuj, ndryshimin midis shpalesjes vullnetare dhe të detyrueshme, dhe vlerësoni propozimin e Dafinës se shpalesja vullnetare shtesë mbi menaxhimin e rrezikut mjedisor do të ishte materiale për aksionarët. (10 pikë)

(c) Në përgatitjen për t'u paraqitur para komitetit të posaçëm të legjislaturës kombëtare në Braguzi, Suzana është informuar se asaj do t'i kërkohet të shpjegojë shkaqet e aksidentit dhe të vendosë nëse ajo mund të japë garanci se një aksident i këtij lloji nuk do të ndodhë përsëri.

Kërkohet:

Përgatitni një deklaratë që zonja Suzana ta paraqesë para komitetit që shpjegon sa vijon:

(i) Dështimet e kontrollit të brendshëm që shkaktuan aksidentin; (10 pikë)

(iii) Rrezikun e 'shëndetit dhe sigurisë' dhe faktorët që mund ta rrisin këtë rrezik në një organizatë; (5 pikë)

[Gjithsej: 35 pikë]

Zgjidhja

(a) Qëllimet

Një kod etik i korporatës (nganjëherë në kontrast me një kod profesional) ka pesë qëllime të përgjithshme.

E para është komunikimi i vlerave të organizatës në një formë të përmbledhur dhe ndonjëherë të paharrueshme. Kjo mund të përfshijë përcaktimin e qëllimeve strategjike të organizatës dhe se si kjo mund të ndikojë në qëndrimet dhe politikat etike.

Së dyti, kodi shërben për të identifikuar palët kryesore dhe për të promovuar të drejtat dhe përgjegjësitë e palëve të interesuara. Kjo mund të përfshijë vendosjen mbi legjitimitetin e pretendimeve të disa palëve të interesuara dhe se si kompania do të silllet ndaj tyre.

Së treti, një kod etik është një mjet për t'i përcjellë këto vlera palëve të interesuara. Është e rëndësishme që palët e interesuara të brendshme dhe të jashtme të kuptojnë pozicionet etike të një kompanie, në mënyrë që ata të dinë se çfarë të presin në një situatë të caktuar dhe të dinë se si do të silllet kompania. Kjo është veçanërisht e rëndësishme me palët e fuqishme të interesit, ndoshta duke përfshirë klientët, furnitorët dhe punonjësit.

Së katërti, një kod etike shërben për të ndikuar dhe kontrolluar sjelljen e individëve, veçanërisht të palëve të interesuara të brendshme si menaxhmenti dhe punonjësit. Vlerat e përcjella nga kodi synojnë të sigurojnë një rezultat të rënë dakord sa herë që lind një situatë e caktuar dhe të mbështesin rrjedhën organizative në përputhje me ato vlera.

Së pesti, një kod etike mund të jetë një pjesë e rëndësishme e pozicionimit strategjik të një organizate. Në të njëjtën mënyrë që reputacioni i një organizate si punëdhënës, furnizues, etj. mund të jetë pjesë e pozicionimit strategjik, po ashtu mund të jetë edhe reputacioni i saj etik në shoqëri. Kodi i tij i etikës është një mënyrë e spikatur për ta artikuluar dhe mbështetur atë.

Vlerësoni performancën e Kasta Petrol

Në rastin e Kasta Petrol, kompania duket se ka dështuar në kodin e saj të etikës në lidhje me zotimet e saj për respektimin e plotë të rregulloreve në të gjitha juridiksionet: siguri dhe kujdes për punonjësit, transparencë dhe komunikim me palët e interesuara, kontribut social dhe përgjegjësi mjedisore.

Kasta Petrol deklaroi synimin e saj për të arritur përputhjen e plotë me rregulloren në të gjitha juridiksionet. Kontrata me Bunari Kompani ishte qartësisht e kontestueshme për sa i përket përgjegjësisë, pjesërisht për shkak të kompleksitetit të dokumentacionit. Nuk ka asnjë provë nga çështja se kompania kishte neglizhencë kriminale, por kontrollet shëndetësore dhe të sigurisë ose mjedisore, të lidhura me kompanitë që operojnë në ujërat e Braguzisë, mund të jenë shkelur.

Për sa i përket sigurisë dhe kujdesit të punonjësve, kompania gjithashtu nuk ka performuar mirë kundër standardeve të saj. Vdekja e tetë punonjësve erdhi si rezultat i dështimeve të shëndetit dhe sigurisë për shkak të një sërë dështimesh të kontrollit të brendshëm. Nëse Kasta Petrol e shihte mbrojtjen e punonjësve si një çështje etike, ajo mund të kishte adoptuar ose siguruar që partnerët e saj të JV-së të miratonin 'standardet më të larta' të performancës për të garantuar sigurinë e tyre.

Kompania dha pamjen e mungesës së transparencës dhe dështimit të komunikimit. Për shkak të debateve të brendshme mes Kasta Petrol dhe Bunari Kompani, u deshën shtatë ditë për të bërë një deklaratë publike për ngjarjen. Është e qartë se do të kishte shumë palë të interesuara të etur për të dëgjuar pikëpamjen e Kasta Petrol për atë që kishte ndodhur, duke përfshirë familjet e të vrarëve dhe të plagosurve, dhe vonesa e shkaktuar nga argumentet e brendshme ishte një shkelje e kodit të saj të etikës për këtë çështje.

Për sa i përket kontributit social, derdhja e naftës pati një sërë pasojash negative sociale. Derdhja e naftës shkaktoi një sërë problemesh në komunitetet përgjatë bregdetit të Braguzisë. Biznesi u dëmtua gjatë sezonit të rëndësishëm turistik, që do të thotë se komunitetet ishin më pak të mbështetur, për sa i përket të ardhurave, gjatë atyre muajve të rëndësishëm.

Dështimi i valvulës shkaktoi një rrjedhje nafte në fundin e detit, për të cilën u deshën disa muaj për ta ndaluar. Ky është një dështim mjedisor dhe, duke qenë se Kasta Petrol deklaroi se përgjegjësia mjedisore ishte një titull kyç në kodin e saj të etikës, palët e interesuara do të kenë të

drejtë të arsyeshme të konkludojnë se ajo ka dështuar kundrejt standardeve të veta etike. Duke qenë se kompania operon në një industri kaq të ndjeshme ndaj mjedisit, do të kërkonte qartë një nivel të lartë të përkushtimit ndaj kontrolleve të brendshme për ta ruajtur këtë, qoftë drejtpërdrejt nga punonjësit e Kasta Petrol ose nëpërmjet partnerëve në JV si Bunari Komapni.

(b) Shpalosja vullnetare dhe rreziku mjedisor

Dallimi midis raportimit të kompanisë, zakonisht në raportet vjetore, raportet e ndërmjetme ose në faqet e internetit, përmban informacione të detyrueshme dhe vullnetare. Shpalosja e informacioneve të detyrueshme janë ato deklarata që janë të detyrueshme sipas ligjeve përkatëse të kompanive ose rregullave të listimit të tregut të aksioneve. Në shumicën e juridiksioneve, zërat e detyrueshëm janë pasqyrat kryesore financiare si pasqyra e të ardhurave, pasqyra e pozicionit financiar dhe pasqyra e rrjedhës së parasë. Rregullat e listimit në shumë juridiksione, si në Mbretërinë e Bashkuar, gjithashtu mandatojnë disa shpalosje të qeverisjes së korporatës, si p.sh. aksionet dhe shpërblimet e drejtorëve, dhe detajet e kontratave të drejtorëve. Shpalosja e informacioneve vullnetare nuk kërkohet nga asnjë mandat, por jepet, zakonisht në formë narrative dhe jo sasiore.

Ekziston një besim se disa informacione me interes ose rëndësi për aksionarët ose palët e tjera të interesuara nuk mund të përcillen numerikisht dhe kështu nevojiten informacione shtesë.

Deklarata e kryetarit, rishikimi i shefit ekzekutiv, shpalosjet sociale dhe mjedisore, raportimi i kapitalit intelektual dhe raportimi i rrezikut janë të gjitha shembuj të shpalosjeve vullnetare në shumicën e juridiksioneve.

Material për aksionarët

Shpalosja e informacioneve vullnetare është me interes për aksionarët, sepse ofron informacion që nuk mund të përcillet lehtësisht në pasqyrat e kërkuara me ligj ose në formë numerike. Në rastin e raportimit të rrezikut mjedisor në Kasta Petrol, ka gjasë që aksionarët të mirëpresin masat e rrezikut mjedisor të vendosura pas aksidentit, siç raportohet në raportin vjetor.

Së pari, në rastin e Kasta Petrol, fakti që ka ndodhur një aksident mjedisor i kohëve të fundit dhe i shtrenjtë do të thotë se rreziku mjedisor është qartësisht material për vlerën e aksionerëve dhe ka gjasë të mbetet i tillë ndërkohë që kompania vazhdon të nxjerrë dhe përpunojë naftë. Ky është një rrezik "strukturor" që rezulton nga aktiviteti kryesor i kompanisë. Kjo e bën shpalljen mjedisore potencialisht shumë materiale dhe të aftë për të ndikuar në vlerën e kompanisë. Shkalla e ekspozimit të mundshëm (ndikimet totale), dhe rrjedhimisht humbjet e mundshme, do të ishte një pjesë kyçe e informacionit të nevojshëm, si dhe statistikat e mëparshme të aksidenteve mjedisore.

Së dyti, do t'i lejojë aksionarët të kuptojnë shtrirjen dhe natyrën e rrezikut, i cili qartësisht nuk dihej plotësisht përpara aksidentit. Duke e ditur këtë, aksionarët mund të vlerësojnë nëse profili i rrezikut të biznesit përputhet me qëndrimet e tyre ose oreksin për rrezik. Në një portofol aksionesh, disa investitorë do të duan të përziejnë disa rreziqe dhe kthime, dhe njohja e rreziqeve të një kompanie është e rëndësishme në bërjen e këtyre gjykimeve.

Së treti, informacioni shtesë i rrezikut mjedisor do t'i lejojë aksionarët të gjykojnë se si rreziku mund të ndikojë në vlerën e kompanisë dhe rrjedhimisht në paqëndrueshmërinë dhe atraktivitetin e mundshëm të aksionit. Rasti thotë se shpallja do të përmbajë informacion "për vlerën përkatëse" që do të thotë se rreziqet e përshkruara do të jenë në gjendje të ndikojnë në kthimet, kostot ose të dyja. Materialiteti i raportimit të rrezikut mjedisor është potencialisht mjaft i lartë: aksionerët nuk ishin në dijeni të kontrolleve të dobëta të brendshme në Kasta Petrol dhe po të ishin më të vetëdijshëm, mund të kishin zbritur çmimin e aksionit në përputhje me rrethanat.

Së katërti, raportimi i rrezikut mund të shpjegojë kontrollet e reja të vendosura të rrezikut. Pas një ngjarjeje kërcënuese për besimin, si p.sh. këputja e valvulës dhe derdhja e naftës në platformën e naftës në Braguzi, shpjegimi i këtyre masave mund të jetë jetik për rikthimin e besimit të investitorëve. Në veçanti, ata duhet të sigurojnë aksionarët se aksidenti nuk duhet të përsëritet, ose se nëse do të përsëritej, do të kishte kontrolle të mëtejshme për të kompensuar

dëmin më të madh. Ka gjasë që raportimi mjedisor më i detajuar do të vlerësohej nga aksionerët, veçanërisht nga ata aksionarë institucionalë të bëhen më të kujdesshëm nga aksidenti në Braguzi.

(c) (i) Dështimet e kontrollit të brendshëm

Në përputhje me zotimin e deklaruar të Kasta Petrol në kodin e saj të etikës ndaj transparencës, unë jam autorizuar nga bordi im të jap një deklaratë të plotë dhe të sinqertë mbi dështimet e kontrollit të brendshëm që çuan në aksidentin në platformën e naftës në Braguzi. Do të shpjegoj çdo pikë të veçantë me më shumë detaje nëse kërkohet, por nëse më lejoni, do të përshkruaj se ku besoj se kontrollet tona të brendshme ishin nën standardin.

Më duhet të informoj komisionin se pronësia dhe menaxhimi i platformës së naftës ishte i ndërlikuar nga fakti se "Kasta Petrol" ishte pjesë e një sipërmarrjeje të përbashkët në të cilën, pavarësisht se ishim partneri kryesor, ne nuk kishim kontroll të plotë. Kjo do të thotë se partnerët e tjerë kishin përgjegjësi, duke përfshirë kontrollin e disa operacioneve thelbësore për sigurinë e stafit dhe furnizimin me naftë.

Kompleksiteti i pronësisë mund të ketë çuar në dështimin e parë që ishte mungesa e qartësisë mbi përgjegjësitë ligjore individuale dhe kolektive. Prandaj, përgjegjësia për dështimin e valvulës ishte e paqartë edhe pse ishte një kompani tjetër, Bunari Kompani, që e shkaktoi drejtpërdrejt problemin. Ne punojmë shumë ngushtë me partnerët e sipërmarrjes së përbashkët në projekte të tilla si Braguzi dhe mbështetemi në kontrollet e njëri-tjetrit. Në këtë rast, situata për Kasta Petrol u përkeqësua nga mungesa e qartësisë së këtyre marrëveshjeve dhe kjo është e dobishme për projektet e ardhshme.

Unë kuptoj që inxhinierët që i përkasin Bunari Kompani dështuan në lidhje me dy kontrolle operacionale. Valvula që ishte vendi i këputjes së tubacionit nuk u testua në përputhje me procedurat e tyre normale. Gjithashtu, një pjesë lidhëse u vendos në një thellësi përtej asaj në të cilën ishte projektuar për të funksionuar (d.m.th. përtej tolerancës së saj të sigurisë). Më shqetësoi sugjerimi se kostoja mund të ketë qenë një shpjegim i pjesshëm për këtë. Në të dyja këto raste, një dështim i kontrolleve operacionale kontribuoi në dështimin e valvulës.

Mjerisht, nuk kam asnjë arsye të dyshoj në raportet që sugjerojnë se kultura në platformë ishte më pak rigoroze sesa duhej të ishte.

Është e rëndësishme që të operohen kontrolle të rrepta në të gjithë Kasta Petrol dhe është veçanërisht e rëndësishme në vendet e operimit ku kryhen punë të rrezikshme. Ka probleme me raportimin e përjashtimeve nga ana e tokës dhe kështu stili i menaxhimit të menaxherit individual të një platforme bëhet çështja përcaktuese nëse na raportohet një problem i caktuar i kontrollit të brendshëm. Në reflektim, kjo mund të kishte qenë më e fortë dhe mbështetëje më shumë në masa objektive dhe më pak në gjykimin njerëzor.

Më në fund, nuk kishim asnjë plan efektiv emergjence për mbylljen e kokës së pusit ose ndalimin e rrjedhjes së naftës nga pusi pas këputjes së valvulës. Ky ishte shkaku i rrjedhjes së naftës në det gjatë disa muajve. Planet e emergjencës ose rezervat e sistemit mund të kenë ndihmuar në këtë drejtim, por ne nuk ishim në gjendje të përgjigjeshim me shpejtësinë e nevojshme dhe kjo rezultoi në një dëm të tillë mjedisor dhe ekonomik.

(ii) Rreziku për shëndetin dhe sigurinë

Bordi i Kasta Petrol me pikëllim të thellë mësoi për humbjen e jetëve në Braguzi. Si një kompani petrokimike e përfshirë në çdo fazë të nxjerrjes, përpunimit dhe shpërndarjes së produkteve të naftës, ne natyrisht jemi shumë të vetëdijshëm për rreziqet e shëndetit dhe sigurisë me të cilat përballemi. Këto janë rreziqe për individët, punonjësit ose të tjerët, që lindin nga çdo dështim në operacionet tona, duke shkaktuar rrezik të mirëqenies njerëzore.

Rreziku i shëndetit dhe sigurisë, dhe veçanërisht probabiliteti i materializimit të një rreziku të caktuar për shëndetin dhe sigurinë, në përgjithësi rritet nga një sërë faktorësh. E para është mungesa e një politike të shëndetit dhe sigurisë. Në disa industri, duke përfshirë ato petrokimike, pjesë të mëdha të kësaj politike mbështeten nga legjislati, në varësi të juridiksionit, por është gjithashtu në interes të një biznesi të sigurojë që politika të forta janë në fuqi që mbulojnë të gjitha aspektet e shëndetit dhe sigurisë dhe në të vërtetë kjo ishte rasti në platformën e naftës në fjalë. E dyta është mungesa e procedurave emergjente ose dështimi për të

trajtuar rreziqet që lindin. Pasi të identifikohet, një rrezik ose ndikim i ri duhet të trajtohet me një politikë ose një mënyrë për t'u marrë me të. Kontrollat joefektive operacionale, siç ishte rasti në platformën e naftës në Braguzi, kontribuojnë në këtë dështim.

Së treti, një kulturë e dobët e shëndetit dhe sigurisë mund të dëmtojë një politikë ndryshe të mirë nëse menaxhmenti dhe stafi tregohen të dobët ndaj shëndetit dhe sigurisë, ose besojnë se kjo është e parëndësishme. Ka disa prova se fatkeqësisht ky ishte rasti në platformë.

Detyra 2

Kur MRA u përfshi në listën e ngushtë për një kontratë të vlefshme për zhvillimin e një sistemi të mbrojtjes bregdetare për një vend tjetër, ajo ishte e kushtëzuar nga pagesa e një tarife 'lehtësimi' për një zyrtar në ministrinë e mbrojtjes. Është e qartë se kjo ishte një kërkesë e pazakontë, por u bë gjithashtu shumë e qartë se MRA nuk do t'i jepej kontrata, me vlerë 2 miliardë dollarë për 10 vjet, nëse nuk paguhej menjëherë shuma relativisht modeste prej 1 milion dollarësh.

Kohët e fundit, aktiviteti i biznesit në sektorin e mbrojtjes ka qenë shumë i ngadaltë, dhe MRA ishte gati të njoftonte rreth 500 shkurtime të stafit. Prandaj lajmi se kjo kontratë do të jepej ishte një lehtësim i madh për bordin e MRA-së, pasi tashmë do të siguroheshin vendet e punës.

Megjithatë, vetëm drejtori ekzekutiv (DE) dhe drejtori operativ dinin për tarifën e lehtësimit, kështu që u thirr një mbledhje urgjente e bordit me vetëm një pikë në rend dite.

Për shkak të natyrës shumë të ndjeshme të çështjes në fjalë, u vendos që të mos bëhej një procesverbal formal i diskutimeve në mbledhjen e bordit. Kjo kishte më shumë gjasa të rezultonte në një shkëmbim të sinqertë të pikëpamjeve dhe të inkurajonte të gjithë drejtorët që të shprehnin hapur opinionet e tyre.

Drejtori ekzekutiv, Karli, shpjegoi dilemën para bordit, duke e bërë të qartë se pa këtë kontratë nuk do të kishte asnjë mënyrë për të siguruar vendet e punës. Drejtori i financës, Nili, tha se ai personalisht nuk ishte shumë rehat me idenë e pagesës së një tarife lehtësimi, e cila në fakt ishte një "ryshfet". Si një kontabilist profesionist, ai ishte i detyruar nga një kod etike që ndalonte rreptësisht kryerjen e pagesave të tilla, prandaj ai nuk mund ta miratonte pagesën në asnjë rrethanë.

Drejtoresha e burimeve njerëzore, Sara, mbajti një qëndrim shumë më pragmatik. Ajo pranoi se çdo formë korrupsioni ishte krejtësisht e mjerueshme; megjithatë, ishte një fakt i jetës në shumë vende. Ajo pohoi se nëse bordi i MRA-së vendos të mos bëjë pagesën dhe të heqë dorë nga kontrata, atëherë mund të sigurohet që një konkurrent tjetër do të vendoste ndryshe dhe ta pranonte dhënien e ryshfetit. Efekti neto ishte se duke shmangur një pagesë relativisht të vogël, firma do t'i bënte një shërbim të keq si punonjësve, ashtu edhe aksionarëve të saj, të cilët padyshim do të pësonin një ulje të vlerës së tyre të aksioneve. Ajo pohoi se ndonjëherë është e nevojshme të merren vendime të vështira në biznes që janë për të mirën më të madhe, dhe kështu sugjeroi që pagesa të bëhet tek zyrtari.

Kërkohet:

(a) (i) Krahasoni relativizmin dhe absolutizmin dhe shpjegoni rëndësinë e dallimeve individuale ose personale në drejtimin e sjelljes etike sipas secilës qasje, (relativizëm dhe absolutizëm) në një skenar të caktuar siç është situata në MRA. (7 pikë)

(ii) Shpjegoni teoritë etike të deontologjisë dhe teleologjisë ose konsekuencës, dhe analizoni se cilat nga qasjet janë adoptuar nga Sara dhe Nili. (8 pikë)

[Gjithsej: 15 pikë]

Zgjidhja

(a) (i) Relativizmi etik është pranimi i gjerë se asgjë nuk është objektivisht e drejtë apo e gabuar, por varet nga rrethanat e situatës dhe individualiteti i personit që përballet me situatën ose dilemën. Ai sugjeron që një pozicion etik i mbajtur nga një person mund të shihet si i drejtë për ta, por mund të jetë plotësisht i papranueshëm për një person tjetër në të njëjtën situatë. Prandaj relativizmi këmbëngul se ajo që konsiderohet e vërtetë nga një individ zëvendëson kërkimin e një të vërtete absolute duke mohuar ekzistencën e standardeve morale objektive. Përkundrazi, sipas relativizmit etik, individët duhet të vlerësojnë veprimet në bazë të asaj që ata mendojnë se është më e mira për veten e tyre. Relativizmi etik merr parasysh se kush po merr vendimin etik dhe cili është sfondi i tyre psikologjik, kulturor dhe moral dhe pranon se njerëz të ndryshëm do të formojnë opinione të ndryshme morale për qasjen më etike që duhet të merret në çdo situatë të caktuar. Në MRA, drejtoresha e BNJ duket se ka marrë një qasje etike relativiste, sepse qëndrimi i saj pragmatik për nevojën për të siguruar vende pune duket se injoron gabimin themelor të dhënies së ryshfetit.

Absolutizmi etik ka të bëjë me faktin nëse një veprim apo sjellje është e drejtë apo e gabuar. Prandaj, nga pikëpamja e absolutëve etikë, disa gjëra janë gjithmonë të drejta dhe disa gjëra janë gjithmonë të gabuara, pavarësisht se si dikush përpiqet t'i racionalizojë ato. Absolutizmi etik kërkon që individët të respektojnë gjithmonë një sërë rregullash për t'i udhëhequr ata në procesin e vendimmarrjes etike. Ai thotë se nëse një veprim është etik nuk varet nga këndvështrimi i personit që përballet me dilemën; në vend të kësaj varet nëse veprimi përputhet me grupin e caktuar të rregullave dhe standardeve etike. Absolutizmi nuk merr parasysh se kush po bën gjykimin etik, por u nënshtrohet parimeve universale që duhet të udhëheqin sjelljen e kujtdo në situatë, pavarësisht nga prejardhja e tyre. Drejtori i financës është një ithtar i qartë i absolutizmit etik, pasi ai nuk mund të pranojë të paguajë ryshfet pavarësisht nga rrethanat apo pasojat.

(ii) Etika deontologjike fokusohet në veprime dhe rregulla dhe përcakton kriteret me të cilat këto veprime mund të gjykohen paraprakisht. Në këtë aspekt, ai është i ngjashëm me absolutizmin etik, por ai ka të bëjë kryesisht me vetë procesin e vendimmarrjes dhe jo me parimet e gjera që e mbështesin atë. Gjithashtu pranohet se rezultati i vendimit të marrë nuk është i rëndësishëm për vetë vendimin. Etika deontologjike bazohet në idenë se vetë faktet janë neutrale; ato janë ato që janë dhe nuk duhet të sugjerojnë se çfarë veprimi duhet të ndërmerret. Kriteret me të cilat gjykohet një situatë duhet të jenë gjithmonë të pavarura nga vetë faktet.

Teleologjia nuk fokusohet në ndonjë veprim të ndërmarrë ose se sa mirë veprimi i përmbahet një sistemi rregullash. Etika teleologjike, e cilësuar shpesh si konsekuencializëm, merret më shumë me rezultatin përfundimtar. Thelbi i të gjitha formave të etikës teleologjike shprehet më së miri duke përdorur utilitarizmin si "e mira më e madhe për numrin më të madh". Kjo qasje ndryshon nga deontologjia në atë që nuk ka një sërë rregullash të forta dhe të shpejta; veprimet shihen si etike në varësi të rrethanave individuale dhe efekteve pasuese, kështu që është më në përputhje me një qasje relativiste. Dilema etike për të paguar apo jo ryshfet për të siguruar një kontratë të madhe mbrojtëse për MRA është konsideruar krejtësisht ndryshe nga Sara dhe Nili. Sara është shumë pragmatike në qasjen e saj duke pranuar se nëse biznesi do të konkurrojë me sukses, ai duhet të jetë fleksibël në mënyrën se si vepron në situata të ndryshme. Ajo e konsideron pagesën prej 1 milion dollarësh si një domosdoshmëri të padëshirueshme në këtë situatë, përndryshe kontrata prej 2 miliardë dollarësh do t'i jepej një konkurrenti. Pasoja e kësaj do të ishin që 500 punonjës do të largoheshin, ndoshta me një kosto për MRA shumë më të madhe se 1 milion dollarë, dhe aksionerët e firmës do të hiqnin dorë nga fitimet që lindin nga kjo marrëveshje fitimprurëse 10-vjeçare. Sara mban një pozicion shumë teleologjik pasi fokusi i saj bazohet

thjesht në pasojat e vendimit. Nili mbështet një qasje të pastër deontologjike, sepse ai zgjedh t'u përmbahet parimeve brenda kodit të tij profesional të etikës. I udhëhequr nga respektimi i rregullave strikte, ai nuk është në gjendje të pranojë që çdo situatë justifikon pagesën e ryshfetit. Ai injoron efektet pasuese të mosdhënies së kontratës sepse mendon se dhënia e ryshfetit përbën një precedent të papranueshëm që nuk mund të tolerohet.

Detyra 3

Kur Biggi (një kompani e listuar) kishte nevojë të ndërtonte një zgjerim në fabrikën e saj, ajo mori lejen e planifikimit për ta ndërtuar atë në një fushë ngjitur. Kuvendi komunal ishte i prirur të tërheq kompani që do të krijonin vende të reja të punës dhe një zgjerim i kërkuar nga kompania përputhej me strategjinë e komunës, prandaj dha lejen pavarësisht kundërshtimeve të një numri banorësh, të cilët ishin të shqetësuar se zgjerimi i fabrikës së re do të nënkuptonte humbjen e një zone për lojëra për fëmijë.

Kur bordi i Biggi u mblodh pasi ishte dhënë miratimi i ndërtesës, drejtori ekzekutiv lexoi një letër nga Alberti, udhëheqës i drejtoratit për urbanizëm në komunë, duke thënë se megjithëse ishte dhënë leja për të ndërtuar, kompania duhet të konsiderojë të japë një kontribut të konsiderueshëm drejt krijimit të një zone të re lojrash për fëmijë në një vend aty pranë. Alberti tha se Biggi "duhet të njohë përgjegjësinë e saj sociale". Ai tha se kompania duhet ta konsiderojë veten një qytetar të shoqërisë dhe, në përputhje me rrethanat, duhet 'të njohë përgjegjësitë e saj si dhe të drejtat e saj ligjore'.

Një nga drejtorët e Biggi, Roberti, tha se mendonte se kërkesa ishte plotësisht e arsyeshme duke pasur parasysh zhvendosjen e zonës së lojës. Ai tha gjithashtu se ata mund ta përdorin donacionin në mënyrë strategjike për të ndihmuar në kultivimin e reputacionit të kompanisë në nivel lokal për të ndihmuar në rekrutimin e ardhshëm. Gjithashtu, tha ai, mund të ndihmojë në uljen e rezistencës ndaj çdo zgjerimi të ardhshëm që mund të ketë nevojë të bëjë kompania. Margarita, në të kundërtën, argumentoi se kompania nuk duhet të bëjë dhurimin pasi kishte gjasë që fitimet e kompanisë të ishin të ulëta në vitin aktual. Ajo tha se blerja e truallit dhe marrja e lejes së ndërtimit është bërë në rrugë normale ligjore dhe kështu kompania nuk ka asnjë detyrim të mëtejshëm kontraktual apo etik ndaj pushtetit vendor dhe as ndaj komunitetit vendor. Ajo tha se Biggi ofronte punësim vendor dhe prodhonte produkte të shkëlqyera dhe kështu ishte e paarsyeshme që të bëhej kërkesa për një donacion. "Ky bord është përgjegjës para aksionerëve të Biggi dhe jo ndaj komunitetit lokal apo kuvendit komunal", tha ajo.

Kërkohet:

- (a) Shpjegoni kuptimin e 'të drejtave' dhe 'përgjegjësi' në kontekstin e Biggi dhe përshkruani se si interpretohen këto terma në dy skajet e 'vazhdimësisë' së Grey, Ovven & Adams. (10 pikë)
- (b) Arsyetoni, duke përdorur dëshmi nga rasti, se cilat nga pozicionet e Grey, Ovven & Adams përshkruhen më mirë nga komentet e bëra nga Roberti dhe gjithashtu nga Margarita. (6 pikë)
- (c) Përcaktoni 'përgjegjësinë sociale' siç përdoret nga Alberti. Krahasoni sesi perspektivat afatshkurtra dhe afatgjata të interesit të aksionerëve mund të ndikojnë në qëndrimin e Biggi ndaj kontributit të kërkuar për zonën e lojës së fëmijëve. (9 pikë)

[Gjithsej: 25 pikë]

Zgjidhja

a) Të drejtat dhe përgjegjësitë

Të drejtat dhe përgjegjësitë

Komenti i Albertit identifikon të drejtat dhe përgjegjësitë si dy karakteristika thelbësore të qytetarisë, qoftë ajo e natyrës njerëzore apo organizative. Në të njëjtën mënyrë që individët kanë të drejta dhe përgjegjësi në shoqëri, kështu bëjnë edhe organizatat e biznesit si Biggi. Pyetja shtron të drejtat dhe përgjegjësitë në kontekstin e Biggi.

Një e drejtë është një pritje e përfitimeve që Biggi mund të marrë, në bazë të shtetësisë, nga shoqëria. Biggi mund të presë të drejtën për të pasur lirinë për të kryer biznes duke u angazhuar në tregjet e burimeve dhe produkteve, për të gëzuar mbrojtjen e ligjit dhe vullnetin e mirë të anëtarëve të tjerë të shoqërisë për të mbështetur të drejtën e organizatës për të ekzistuar, për të inovuar dhe për t'u rritur.

Biggi kishte të drejtë, për shembull, të priste trajtim të drejtë sipas ligjit në lidhje me aplikimin e tij të planifikimit (dhe në fakt e kishte marrë këtë leje).

Përgjegjësia është një detyrë që i detyrohet qytetarit (në këtë rast Biggit), kthimit ndaj shoqërisë si një 'kuid pro quo' për zgjerimin e të drejtave. Këto i detyrohen për shkak të anëtarësimit të qytetarëve në shoqëri. Në shumicën e shoqërive, përgjegjësitë shtrihen në pajtueshmërinë me të gjitha ligjet dhe rregulloret përkatëse, duke përfshirë pagesën e taksave dhe respektimin e normave të sjelljes së asaj shoqërie. Biggi, së bashku me të gjitha bizneset e tjera, ka një sërë përgjegjësish ligjore dhe etike, por është shkalla në të cilën përgjegjësitë etike njihen ajo që është objekt mosmarrëveshjeje përgjatë vazhdimësisë së Gray, Ovven & Adams.

Perspektivat e Gray, Ovven dhe Adams

Gray, Ovven & Adams përshkruan shtatë pozicione të mundshme që mund të adoptohen në marrëdhëniet e një kompanie me palët e saj të interesuara.

Këto kanë të bëjnë me supozimet etike të roleve të një biznesi në shoqëri dhe janë si më poshtë: kapitalisti i pacenuar, i përshtatshëm, kontraktuesi social, socialisti, ekologu social, feministja radikale dhe e gjelbra e thellë. Gama e pikëpamjeve përgjatë kësaj vazhdimësie karakterizohet kryesisht nga mënyrat në të cilat ato interpretojnë të drejtat dhe përgjegjësitë e biznesit.

Në përgjithësi, sa më afër fundit të pacenuar kapitalist të kontinuumit, aq më të mëdha janë të drejtat e aksionarëve dhe aq më pak përgjegjësitë e tyre ndaj një elektorati më të gjerë. Anasjelltas, sa më afër fundit të "gjelbër të thellë" të vazhdimësisë, aq më pak të drejtat e perceptuara dhe aq më të mëdha janë përgjegjësitë e kompanisë dhe agjentëve të saj ndaj një grupi më të gjerë të palëve të interesuara.

Në fundin 'kapitalist të pacenuar' të vazhdimësisë, të drejtat dhe përgjegjësitë kuptohen kryesisht në terma të masave ekonomike. Shoqëria ka të drejtë të ushtrojë veprimtarinë e saj të ligjshme të biznesit dhe ta zhvillojë atë biznes me mbështetjen e shoqërisë dhe autoriteteve qeverisëse. Në këmbim, përgjegjësitë e saj janë të kufizuara në prodhimin fitimprurës të mallrave dhe shërbimeve dhe, në përputhje me rrethanat, gjenerimin e fitimeve që u atribuohen tërësisht aksionerëve. Nuk është përgjegjësi e bizneseve të ndjekin ndonjë qëllim tjetër social, mjedisor apo dashamirës. Në këtë kontekst, është e qartë se nuk është përgjegjësi e kompanisë të përdorë paratë e aksionerëve për të kontribuar në zonën e re të lojërave për fëmijë.

Në fundin socialist në të gjelbër të vazhdimësisë, argumentohet se bizneset si Biggi kanë më pak të drejta (dhe të kontestueshme) dhe përgjegjësi shumë më të mëdha. Sipas pozicioneve në skajin e gjelbër të thellë, Biggi, për shembull, nuk ka të drejtë të konsumojë burime jo të qëndrueshme 'thjesht' për qëllime të krijimit të pasurisë. Ata mund të mos kenë të drejtën morale, edhe nëse kanë të drejtë ligjore, për të ndërtuar në fushën e lojës së komunitetit. Në të njëjtën kohë, Biggi ka një përgjegjësi të gjerë ndaj shoqërisë dhe mjedisit që mund të kufizojë seriozisht sjelljen dhe aktivitetet e tyre.

(b) Dy komentet

Roberti është më afër pozicionit të përshtatshëm. Pozicioni i përshtatshëm është ai në të cilin përgjegjësia sociale shihet në terma se çfarë kthimi mund të fitohet nga politikat dhe veprimet e përgjegjësive sociale. Me fjalë të tjera, mund të jetë e përshtatshme të miratohen veprimet e përgjegjësive sociale, por vetëm nëse duke e bërë këtë, ajo çon përpara interesat e saj strategjike. Pozicioni i përshtatshëm nuk njeh çdo përgjegjësi të nënkuptuar sociale si e tillë dhe politikat sociale ndiqen vetëm nëse mund të ketë një arsye të qartë strategjike të identifikuar për ta.

Komenti i tij merr në konsideratë veprimet ndaj komunitetit në drejtim të kultivimit të punonjësve aktualë dhe të ardhshëm: është një ushtrim i menaxhimit specifik të palëve të interesuara me palën kryesore të interesit komunitetin lokal. Duke u angazhuar në aktivitete që japin pamjen e përgjegjësive shoqërore, d.m.th. duke bërë donacionin e kërkuar, mund të arrihen qëllime të tjera ekonomikisht të favorshme. Ai theksoi tre përfitime strategjike që mund të lindin: mund të 'kultivojë reputacionin e kompanisë' në mënyrë specifike për të 'ndihmuar në rekrutimin e ardhshëm'. Së treti, mund të 'ndihmojë për të reduktuar rezistencën ndaj çdo zgjerimi të ardhshëm që mund t'i duhet të bëjë kompanisë.' Ai e sheh qartë donacionin në terma instrumentale.

Komenti i Margaritës është më i afërt me pozicionin e pacenuar kapitalist. Komenti i saj sugjeron se ajo beson se përgjegjësitë sociale të Biggi nuk shtrihen përtej përfitimeve sociale që ajo tashmë ofron nëpërmjet punësimit dhe ofrimit të 'produkteve të shkëlqyera'. Qëllimi i Biggi nuk është të angazhohet në masa të kushtueshme të përgjegjësive sociale si donacionet e komunitetit, edhe nëse ato mund të tregohen se kanë një përfitim strategjik pozitiv. Ky nuk është qëllimi i një biznesi. Duke pranuar se kompania nuk kishte "detyra të mëtejshme kontraktuale apo etike ndaj qeverisë lokale dhe as ndaj komunitetit lokal", ajo po demonstronte një perspektivë të pacenuar kapitaliste.

(c) Përgjegjësia sociale

Kjo frazë i referohet besimit se kompani të tilla si Biggi duhet të veprojnë në interesin e përgjithshëm publik, si dhe në interesin specifik të aksionarëve të tyre. Kjo mund të zbatohet për strategjinë e kompanisë dhe mënyrën në të cilën kompania qeveriset, por Alberit po i referohet gjurmës specifike sociale që kompania ka në nivel lokal. Mund të zbatohet gjithashtu për gjurmën mjedisore që ka një kompani, d.m.th. efekti i aktiviteteve të kompanisë në konsumin e burimeve ose efekti që kanë emetimet nga operacionet. Është e mundur të interpretohet ngushtë kjo frazë, siç ka bërë Margaruta, ose më gjerësisht, siç e ka bërë Alberty.

Perspektiva afatshkurtra dhe afatgjata

Kjo pyetje pranon se qëndrimi që një kompani mund të mbajë ndaj një pretendimi të caktuar të palëve të interesuara mund të ndryshojë kur prezantohet një perspektivë kohore.

Një perspektivë afatshkurtër ka gjasë të marrë në konsideratë një periudhë kohore prej ditësh, muajsh ose ndoshta deri në një vit financiar të caktuar për sa i përket një veprimi që ndikon në

performancën afatshkurtër. Një perspektivë afatgjatë, që zakonisht shikon vitet dhe jo muajt në vazhdim, ka tjasë të marrë në konsideratë legjitimitetin e një pretendimi për sa i përket efektit të tij në vlerën afatgjatë të aksionerëve.

Në terma afatshkurtër, Biggi mund ta shohë pretendimin nga Alberit, në emër të komunitetit, si një kosto, sepse një kontribut 'i konsiderueshëm' do të kishte një efekt në fitimin për vitin dhe rrjedhimisht kthimin tek aksionerët. Rasti përmend se fitimet ka të ngjarë të jenë të ulëta në vitin aktual dhe kështu të gjitha kostot duhet të shqyrtohen me kujdes për vlerën për parane dhe të reduktohen ose eliminohen nëse është e mundur. Duke qenë se Biggi është një kompani e listuar publike, një fitim i reduktuar afatshkurtër mund të gërryjë vlerën e aksionerëve për shkak të reduktimit të dividendëve dhe një reduktimi të mundshëm të çmimit të aksionit.

Në terma afatgjatë, Biggi mund të shihet se po kultivon dy palë potencialisht kyçe të interesuara (Alberit dhe komuniteti lokal) dhe kështu mund të krijojë vlerë afatgjatë për sa i përket avantazheve të identifikuar nga Robert (si punonjësit lokalë dhe rezistencë më e ulët ndaj të ardhmes zgjerimit e fabrikës). Rasti përmend rezistencën e komunitetit lokal dhe, duke pasur parasysh se kompania do të duhet të 'jetojë' me komunitetin për shumë vite në vijim, mund të jetë në interesin strategjik afatgjatë të Biggit të bëjë atë që mundet në mënyrë të arsyeshme për të reduktuar çdo fërkim me këto palë kyçe të interesit. Prandaj, mund të ketë një rast strategjik për të dhënë kontributin siç kërkohet.

Detyra 4

Kompania e Zhvillimit të Hekurudhave (KZH) po shqyrtonte dy opsione për një linjë të re hekurudhore që lidh dy qytete.

Rruga A përfshinte prerjen e një kanali përmes një zone të përcaktuar si zonë e një rëndësie të veçantë shkencore sepse ajo ishte një nga vendet e pakta të përshtatshme për ushqim për një koloni zogjsh të rrezikuar. Zogjtë konsideroheshin si një pjesë e rëndësishme e mjedisit lokal me disa ndikime të mundshme në ekosistemet lokale.

Alternativa ishte Rruga B e cila do të përfshinte blerjen dhe shkatërrimin e detyrueshëm të fermës së Edmond Rrafshit.

Z. Rrafshi ishte një kundërshtar i zëshëm i planit të Rrugës B. Ai tha se kishte të drejtë të qëndronte në tokën që ishte pronë e familjes së tij për katër breza dhe të cilën ai e kishte zhvilluar në një fermë fitimprurëse. Ferma punësoi një numër njerëzish vendas, punët e të cilëve do të humbeshin nëse Rruga B kalonte nëpër shtëpi dhe tokë. Z. Rrafshi kërcënoi me veprime ligjore kundër KZH nëse zgjidhej Rruga B.

Një autoritet i pavarur ligjor ka përcaktuar se çmimi i detyrueshëm i blerjes së fermës së z. Rrafshi do të ishte 1 milion dollarë nëse zgjidhej Rruga B. KZH e konsideroi këtë një kosto materiale, shumë mbi çmimet e tokave tjera në rrethinë, sepse vlera neto e tanishme e parashikuar (VNT) e rrjedhave të parasë së gatshme gjatë një periudhe dhjetëvjeçare do të ishte 5 milionë dollarë pa blerë fermën.

Kjo do të reduktonte VTN me 1 milion dollarë nëse zgjidhej Rruga B.

Autoriteti i qeverisjes vendore i kishte dhënë të leje ndërtimi të përkohshme për të dy linjat nuk kishte dhënë asnjë opinion cilën linjë preferonte. Autoriteti mbështeti projekte infrastrukturore si linja e re hekurudhore, duke besuar se secila rrugë do të tërhiqte të ardhura të reja dhe prosperitet në rajon. Ai mendonte se si një ndërtues me përvojë hekurudhore, KZH do të dinte më mirë se cilin të zgjidhte dhe si t'i vlerësonte dy opsionet. Për shkak se ishte shumë e prirur për të tërhequr investimin, ia la vendimin tërësisht KZH. KZH zgjodhi rrugën A si rrugë për të ndërtuar linjën e re.

Një grup lokal i presionit mjedisor, "Të ruajmë zogjtë", u zemërua me vendimin për të zgjedhur Rrugën A. Ai kritikoi KZH-në dhe gjithashtu autoritetin lokal për injorimin e implikimeve të vendimit për qëndrueshmërinë. Ai akuzoi kompaninë për përfitime në kurriz të mjedisit dhe kërcënoi se do të përdorte 'veprim të drejtpërdrejtë' për të prishur ndërtimin e linjës përmes terrenit të ushqimit të zogjve nëse Rruga A do të vazhdonte të implementohej.

Kërkohet:

- (a) Përdor modelin e 'pesë pyetjeve' të Tucker për të vlerësuar vendimin për të zgjedhur Rrugën A. (10 pikë)
- (b) Diskutoni rëndësinë e njohjes së të gjithë palëve të interesuara për RDC në një vendim, si p.sh. vendosja midis Rrugës A dhe Rrugës B. (8 pikë)
- (c) Shpjegoni se çfarë është një "pretendim" i palëve të interesuara dhe vlerësoni në mënyrë kritike pretendimet e palëve të interesuara të z. Rrafshi, autoritetit të qeverisjes vendore dhe kolonisë së shpendëve të rrezikuar. (7 pikë)

[Gjithsej: 25 pikë]

Zgjidhja

a)

A është fitimprurës vendimi për të zgjedhur Rrugën A?

Po. Kjo do të jetë më e lirë për kompaninë (KZH) sepse shmang nevojën për të bërë blerjen e detyrueshme të fermës së Z. Rrafshi. Kjo do t'i kursejë kompanisë 1 milion dollarë dhe do të mundësojë një fitim prej 5 milion dollarësh për 10 vjet. Për rrjedhojë, shifra ekuivalente e fitimit 10-vjeçar për Rrugën B do të ishte 4 milionë dollarë.

A është e ligjshme?

Rasti thotë se të dyja rrugëve (A dhe B) u është dhënë leja e planifikimit, kështu që nuk ka dallim mes tyre për çështjet e ligjshmërisë. Linja A është një opsion ligjërish i lejueshëm pasi ka leje planifikimi nga autoriteti i qeverisjes vendore.

A është mirë?

Kjo varet nga perspektiva etike e adoptuar. Rruga A do të jepte një përfitim më të lartë për KZH dhe gjithashtu do të ruante përfitime të rëndësishme sociale dhe ekonomike lokale duke mbajtur fermën e Z. Rrafshi. Ferma mbështet punët lokale, ndoshta ka një rol të rëndësishëm në komunitetin lokal dhe, duke qenë një fermë, ofron një burim ushqimi vendas. Nëse këto përfitime shihen si më të rëndësishme se e ardhmja e zogjve, atëherë është e drejtë të zgjidhet Rruga A. Nëse pretendimi i zogjve dhe ndikimi i tyre në ekosistemin lokal është më i rëndësishëm sesa përfitimi i projektit dhe përfitimet e ofruara nga ferma, atëherë ishte e gabuar të zgjidhe Rrugën A.

A është e drejtë?

Kjo varet nga mënyra se si pretendimi legjitim dhe i arsyeshëm i z. Rrafshi për të qëndruar në tokën e tij peshohet kundrejt pretendimit të kolonisë së zogjve për të mbijetuar. Zgjedhja e Rrugës A injoron pretendimin për të drejtën e zogjve për të pasur qasje në vendin e tyre të ushqyerit dhe për shkak se zogjtë janë të rrezikuar, kjo mund të kërcënojë të ardhmen e tyre. Është e drejtë për zotin Rrafshi, por e padrejtë për koloninë e zogjve.

Z. Rrafshi, megjithatë, punëson njerëz që përndryshe do të humbnin punën e tyre, duke pasur potencialisht një ndikim negativ tek ata dhe familjet e tyre. Përveç kësaj, ferma ka qenë në familjen e z. Rrafshi për katër breza dhe kjo mund të jetë gjithashtu një faktor i rëndësishëm kur merret parasysh drejtësia e vendimit.

A është i qëndrueshëm dhe/ose i pranueshëm nga pikëpamja mjedisore?

Rruga A ishte ndoshta më pak e qëndrueshme për mjedisin nga të dy opsionet. Për shkak se Rruga A u zgjodh, do të nënkuptojë shkatërrimin e vendit të rëndësishëm të ushqimit për koloninë e zogjve të kërcënuar. Kjo do të kërcënojë popullatën e këtyre shpendëve dhe rasti sugjeron se kjo mund të përfaqësojë një kërcënim për qëndrueshmërinë mjedisore të ekosistemeve lokale. Humbja e tokës ushqimore dhe e shpendëve mund të ketë pasoja të tjera të paparashikuara mjedisore. Cilado rrugë të zgjidhet, një përfitim mjedisor mund të rritet për shkak të zëvendësimit të udhëtimeve me vetura me rritje të udhëtimit hekurudhor.

Përmbledhje.

Kompania zgjodhi t'i jepte përparësi kursimeve të kostos dhe ndikimit të fermës në komunitetin lokal mbi ndikimin negativ mjedisor që kishte Rruga A. Kjo mund të ketë të bëjë me Z Rrafshi që

ka një 'zë' më të lartë se zogjtë dhe kështu më i aftë për të shprehur pretendimin e tij sesa zogjtë pa zë (grupi i presionit nuk foli deri pasi u mor vendimi). KZH në thelb kishte dy zgjedhje të cilat të dyja do të kishin efekte negative në disa nga palët e interesuara. Ajo zgjodhi të merrte një vendim që ishte më pak i qëndrueshëm, por më i favorshëm për aksionarët dhe palët e interesuara në fermë.

(b) Rëndësia e njohjes së të gjitha palëve të interesuara.

Një vendim i tillë si zgjedhja e një rruge të re për një projekt të madh ndërtimi si ky është i detyruar të krijojë "fitues" dhe 'humbës'. Në çdo projekt si ky, është e rëndësishme të identifikohen dhe të njihen pretendimet e të gjitha palëve të interesuara për disa arsye.

Njohja e palëve të interesuara është e nevojshme për të kuptuar burimet e rrezikut dhe përçarjes së mundshme. Për shembull, "Të ruajmë zogjtë", ka kërcënuar të prishë ndërtimin e Rrugës A, pasi kërkon të mbrojë vendin ku ushqehen zogjtë. Z. Rrafshi, në mënyrë të ngjashme, kërcënoi se do të sillte veprime ligjore në rast se zgjidhej rruga B.

Njohja e palëve të interesuara është e rëndësishme për sa i përket vlerësimit të burimeve të ndikimit mbi objektivat dhe rezultatet për projektin (siç janë identifikuar në modelin Mendelovv). Ndikimi i palëve të interesuara vlerësohet në termat e fuqisë dhe interesit të secilit palë të interesuar, me fuqi më të lartë dhe interes më të lartë që kombinohen për të gjeneruar ndikimin më të lartë. Autoriteti i qeverisjes vendore, për shembull, nuk kishte asnjë pikëpamje se cili ishte zgjedhur, por si një palë e interesuar me fuqi të lartë (i aftë për të dhënë ose për të mos lejuar lejen ligjore), ai mund të kishte qenë shumë ndikues nëse do të kishte shprehur një pikëpamje në çdo mënyrë.

Njohja e palëve të interesuara është e nevojshme për të identifikuar zonat e mundshme të konfliktit dhe tensionit midis palëve të interesuara, veçanërisht e rëndësishme kur ka të ngjarë që palët e interesuara të kenë mosmarrëveshje mbi rezultatet. Një anketë e palëve të interesuara në një projekt ndërtimi hekurudhor si ky, pasi të hartohet në terma të ndikimit, do të sinjalizonte se cilët palë të interesuara ka të ngjarë të shkaktojnë vonesa dhe paralizë nga mosmarrëveshjet dhe pretendimet e të cilëve më pas mund të studiohen për mënyra për të reduktuar mosmarrëveshjet.

Ka një reputacion etik rast kombëtar për njohuri se si vendimet ndikojnë tek palët e interesuara, si brenda organizatës ashtu edhe jashtë saj. Shoqëria mund të tërheqë mbështetjen e saj nga organizatat që ajo i percepton si joetike ose arrogante. Kjo mund të ndikojë në performancën organizative duke ulur reputacionin e tyre si punëdhënës dhe furnizues të shërbimeve të ardhshme. KZH mund të fitojë një reputacion për dëmtimin e mjedisit dhe kjo mund të nënkuptojë se ata humbasin besimin e publikut në projektet e ardhshme të këtij lloji. Një perspektivë "e gjelbër e thellë" do të merrte një pamje të pafavorshme të kompanive që nuk arritën të njihnin disa pretendime të palëve të interesuara.

(c) Pretendimet e palëve të interesuara.

Pretendimi i palëve të interesuara

Një palë e interesuar është çdo person ose ent që mund të ndikojë ose të ndikohet nga veprimet ose politikat e një organizate. Në rastin e KZH, dy palë të interesuara të 'prekura' janë Rrafshi dhe kolonia e zogjve të rrezikuar. Autoriteti i qeverisjes vendore preket nga vendimi dhe mund të ketë edhe ndikim mbi vendimin. Një pretendim është rezultati i kërkuar ose rezultati që do të përfitonte më shumë ose do t'i bënte më pak dëm një grupi të caktuar interesi. Është ajo çfarë

'dëshiron' ose do të dëshironte ai palë e veçantë, nëse do të ishte në gjendje të kuptonte dhe shprehte pretendimin e tij.

Vlerësimi i kërkesave

Z. Rrafshi po kërkonte të mirëmbante shtëpinë dhe tokën e tij duke bërë që KZH të zgjidhte Rrugën A. Pretendimi i tij bazohet pjesërisht në faktin se familja e tij ka qenë në të njëjtën tokë për katër breza dhe se ai punëson një numër njerëzish vendas. Si një kritik 'vokal', ai është në gjendje të artikulojë qartë pikëpamjet e tij dhe të llojë për opsionin e tij të preferuar. Ai e kupton qartë se çfarë do të ndodhte me të nëse zgjidhej Rrugë B dhe mund ta shprehë qartë këtë shqetësim tek vendimmarrësit.

Shqetësimi i vetëm i autoritetit të qeverisjes vendore ishte të sigurohej që investimi të vazhdonte me përfitimet që besonte se do t'i mbledheshin rajonit lokal. Pretendimi i saj është të sigurojë që investimet dhe vendet e punës të tërhiqen dhe në ndjekje të kësaj, nuk merr parasysh pretendimet konkurruese të z. Rrafshi dhe kolonisë së zogjve. Ajo mund të kritikohet për pasivitetin në këtë vendim dhe për supozimin se KZH mund ta vlerësojë vetë një vendim të tillë në mënyrë adekuate, si në aspektin ekonomik ashtu edhe në atë etik.

Kolonia e zogjve është në dukje një palë e interesuar pa zë, megjithëse tani ka "Të ruajmë zogjtë", që pretendon të flasë në emër të saj. Kolonia e shpendëve nuk e kupton që vendi i saj i ushqimit është i kërcënuar, por do të pësojë humbje materiale kur të zhvillohet Rrugë A. Për shkak se nuk ka një zë efektiv (përveç 'zemërisë' së "Të ruajmë zogjtë", pas marrjes së vendimit), ajo nuk ishte në gjendje të kontribuonte në debatin për zgjedhjen e rrugës. Autoriteti i qeverisjes vendore nuk i dha prioritet njërit palë të interesuar ndaj tjetrit kur i dha lejen e KZHR-së për të zhvilluar secilën prej rrugëve.